

YAŞLI YOKSULLUĞU

YAŞLI YOKSULLUĞU
1. BİLGİ NOTU

Yaşlı Yoksulluğu

1. Bilgi Notu

RAPORU HAZIRLAYANLAR

Dr. Önder Uçar, İrem Günşen

DANIŞMAN

Hacer Foggo

TASARIM

Myra Ajans

KAPAK FOTOĞRAFI

Gürcan Öztürk

YAYIN TARİHİ

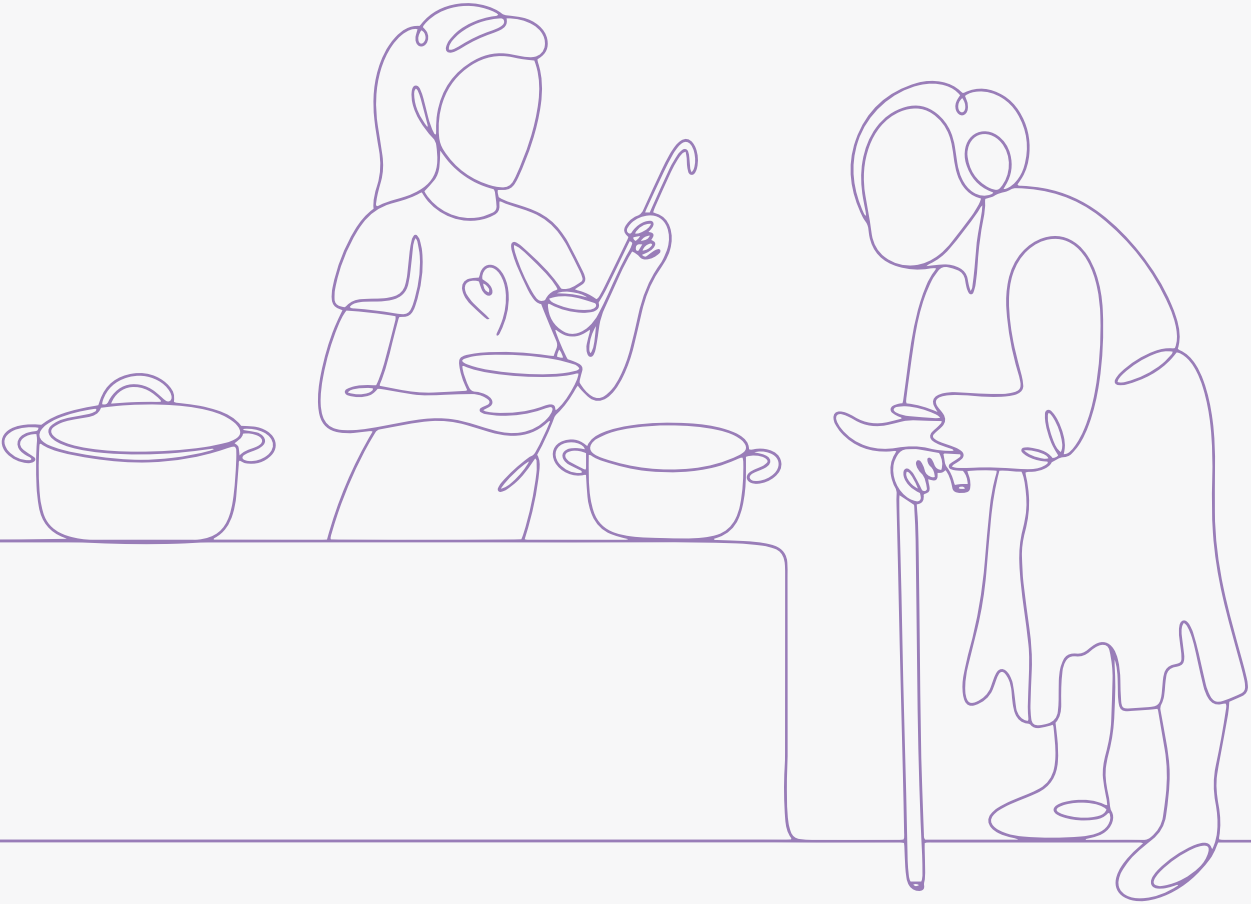
Temmuz 2025

YAŞLI YOKSULLUĞU

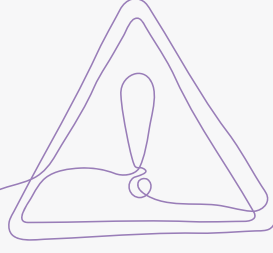
2 Milyonu Aşkın 65 Yaş Üstü Yoksulluk İçinde!

Peki hızla yaşlanan bir toplumda yaşlıların yaşam koşullarına yönelik ne gibi yapısal iyileştirmeler yapılıyor? Temmuz 2025'teki emekli aylıklarına yapılan yetersiz artış üzerine hazırladığımız bu gündem notunda TÜİK, Eurostat, OECD ve kamu verileriyle Türkiye'de yaşlı nüfusun ekonomik ve sosyal koşullarını paylaşıyor, yaşlı yoksulluğu ile mücadelede bireysel değil sistemsel çözümlere ihtiyacımız var.

Yaşlı yoksulluğu, bireylerin 65 yaş ve üzeri dönemde karşılaştığı gelir yetersizliği, sosyal dışlanma ve temel ihtiyaçlara erişim zorluklarını ifade eder. Yaşlılık, fizyolojik ve sağlık temelli nedenlerle bireylerin işgücüne katılımını sınırlamakta; bu durum, gelir elde etme olanaklarını azaltarak ekonomik kırılganlığı artırmaktadır. Özellikle yaşam süresinin uzaması, emeklilik sistemlerindeki eksiklikler ve artan yaşam maliyetleri (enflasyon, barınma, enerji vb.) yaşlı bireylerin yoksulluk riskini derinleştirmektedir.

SORUNLAR

Dört Haneden Birinde Yaşlılar Var & Dört Kişiden Birisi Yaşlı Olacak

- 2024 itibarıyla Türkiye’de **9 milyon 112 bin yaşlı (65+)** bulunuyor. Bu sayı 2019’a kıyasla **%20,7 arttı**.¹
- 2030’da her **7 kişiden 1’i**, 2060’ta ise her **4 kişiden 1’i** yaşlı olacak.²

Yaşlılar Yoksullaşıyor, Ağır İşlerde Çalışıyor, İş Cinayetlerine Kurban Gidiyor

- TÜİK’e göre 2024’te yaşlıların %23,3’ü yoksulluk veya sosyal dışlanma riski altındaydı yaklaşık 2.123.165 kişi).³
- Eurostat verilerine göre bu oran %28,8. On yıl önce bu oran %18,7’ydi. Pandeminin ilk yılında (2020) dahi %23,5’ti. Yaşlı yoksulların sayısı son üç yıldır sürekli artıyor!⁴
- Yaşlı nüfusun yoksulluk oranı 2019 yılında %14,2 iken 2023 yılında %21,7 oldu.⁵ TÜİK’in bu veriyi paylaştığı “İstatistiklerle Yaşlılar” haber bültenlerinin 2024 versiyonunda bu istatistiğe yer vermedi!⁶
- Yaşlı nüfusun %12,2’si işgücüne katılıyor.⁷ Yani milyonlarca yaşlı, emeklilik yaşında olmasına rağmen geçinmiyor ve çalışmak zorunda hissediyor.

1 65+ nüfusun toplam nüfus içindeki oranı 2019 yılında %9,1 iken, 2024 yılında %10,6’ya yükseldi. Bkz: TÜİK (2025). İstatistiklerle Yaşlılar 2024. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yasli-lar-2024-54079>

2 TÜİK’in ana senaryosuna göre yaşlı nüfus oranı 2030 yılında %13,5, 2040 yılında %17,9, 2060 yılında %27,0 olacak. TÜİK (2025). İstatistiklerle Yaşlılar 2024.

3 Yoksulluk ve yaşam koşulları istatistiklerine göre 2024 yılında yaşlı nüfusun %23,3’ünün yoksulluk veya sosyal dışlanma riski altında olduğu görüldü. TÜİK (2025). İstatistiklerle Yaşlılar 2024.

4 Eurostat (2025). https://doi.org/10.2908/ILC_PEPS01N

5 TÜSİAD (2025) Yaşlılık Politikaları Araştırması: Demografik Dönüşüm ve İhtiyaçlar, s. 68.

6 TÜİK (2025). İstatistiklerle Yaşlılar 2024.

7 TÜİK (2025). İstatistiklerle Yaşlılar 2024. Tablo-14 Kurumsal olmayan yaşlı nüfusun cinsiyete göre işgücü durumu

İSiG'in Haziran ayı raporuna göre 65 yaş üstü en az 15 kişi iş cinayetinde yaşamını yitirdi.

- 75 yaşındaki Zeki Aldemir, İzmir Karşıyaka'da telsizci olarak çalıştığı taksi durağında fenalaştı (57 yaşındaki taksi şoförü Ercan Kiremitçiler de müdahale ederken kalp krizi geçirdi)...
- 71 yaşındaki inşaat işçisi Selami Şimşek, Yozgat Sarıkaya'da çalıştığı inşaatın 6. katından düştü...
- 67 yaşındaki Abdullah Çolak, Tekirdağ Ergene Deri İhtisas Karma Sanayi'nde gece bekçisi olarak çalıştığı fabrikanın bekçi kulübesinde oturduğu sandalyede cansız bedeni bulundu...
- 66 yaşındaki orman işçisi Latif Usta, Düzce Gölyaka'da kestiği ağaç üzerine devrildi...⁸

8 İSiG Meclisi (Haziran 2025). İş Cinayetleri Raporu. [https://www.turkis.org.tr/turk-is-haziran-2025-acilik-ve-yoksulluk-siniri/#:~:text=D%C3%96RT%20K%C4%B0%C5%9E%C4%B0L%C4%B0K%20A%C4%B0LEN%C4%B0N%20AYLIK%20GIDA,YOKSULLUK%20SINIRI\)%20%C4%B0SE%2085.066%20TL.](https://www.turkis.org.tr/turk-is-haziran-2025-acilik-ve-yoksulluk-siniri/#:~:text=D%C3%96RT%20K%C4%B0%C5%9E%C4%B0L%C4%B0K%20A%C4%B0LEN%C4%B0N%20AYLIK%20GIDA,YOKSULLUK%20SINIRI)%20%C4%B0SE%2085.066%20TL.)

MEVCUT ÇÖZÜMLER YETERSİZ:

En Düşük Emekli Maaşı

Yaşama Maliyetinin Yarısı Kadar,

Yaşlı Gelir Eşitsizliğinde Türkiye

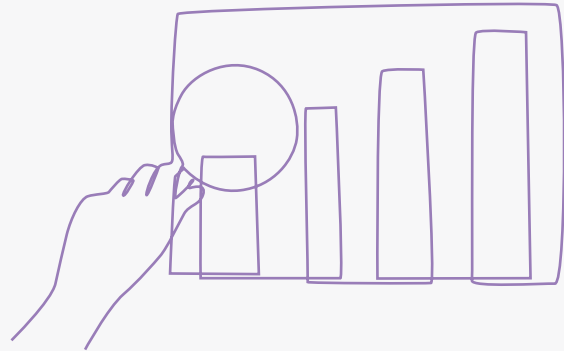
İlk Sıralarda

Türkiye 2024 yılını “Emekliler Yılı” ilan etmişti. Ancak emekli maaşları ve yaşlı aylıkları çok düşük seviyede seyrediyor. Temmuz 2025 itibariyle, 14 bin 469 lira olan SSK ve Bağ-Kur en düşük emekli aylığı TÜİK’in yüzde 16,67 TÜFE artış oranı dikkate alınarak 16 bin 881 liraya yükseldi. Diğer aylıklar da aşağıdaki şekilde zamlandı.

Kalem	Öncesi	Temmuz 2025 Sonrası
65 Yaş Aylığı	₺4.664,19	₺5.390,40
Evde Bakım Parası	₺10.125,56	₺11.702,11
Kronik Hastalık Parası	₺10.125,56	₺11.702,11

Türk-İş’e göre Haziran 2025 itibariyle 4 kişilik bir ailenin aylık sınırı, 26.115 TL, yoksulluk sınırı 85.066 TL iken bekar bir çalışanın aylık yaşama maliyeti ise 33.586 TL oldu.⁹ Buna göre en düşük emekli maaşı bekar bir çalışanın aylık yaşama maliyetinin yarısı kadar.

OECD 2023 raporuna göre Türkiye, 65 yaş üstü nüfusta **gelir eşitsizliğinin en yüksek olduğu 5. ülke**.¹⁰
(Gini katsayısı: 0.402)

⁹ İSiG Meclisi (Haziran 2025). İş Cinayetleri Raporu.

¹⁰ OECD (2023), Pensions at a Glance 2023: OECD and G20 Indicators, OECD Publishing, Paris, Sayfa: 202 / Tablo 7.4 <https://doi.org/10.1787/678055dd-en..>

Kamunun Huzurevi Sayısı ve Bakım Servisleri Çok Yetersiz

Bugün her 4 haneden 1'inde en az 1 yaşlı birey yaşıyor; 1,75 milyon yaşlı ise tek başına yaşıyor.¹¹ Maaşlara ve yardımlara yapılan zamlar yüksek enflasyon ve özellikle büyükşehirlerdeki konut kiralari dikkate alındığında temel yaşam giderlerini karşılamada yetersiz kalıyor. Nitekim yaşlıların %10,4'ü (907.172 kişi) kiracı ve evde bakım desteğine ihtiyacı olanların oranı %16,4.¹² Üstelik 65 yaş ve üzeri her 5 yaşlıdan yaklaşık 4'ü kronik hastalığa sahip.¹³

Ne yazık ki kamusal bakım sistemi hem mekânsal hem niteliksel olarak çok yetersiz durumda.

Evde bakım desteğine ihtiyacı olan yaşlıların sayısı 2024 yılında 1.494.417 (toplam yaşlıların %16,4'ü).¹⁴ 65-74 yaş grubundaki kişilerin %11'i, 75 ve üzeri yaştaki kişilerin %27'si evde bakım desteğine ihtiyaç duyuyor. Ancak, son 12 ay içinde 75 ve üzeri yaştaki kişilerin sadece %5'i evde bakım desteği alabildi.¹⁵

Yaklaşık 1,5 milyon bakım ihtiyacı olan ve 1 milyona yakın kiracı yaşlının varlığına karşın, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın verilerine göre 2024 Aralık itibariyle Türkiye'de yaşlı bakım kuruluşlarının sayısı 505'te kaldı.

Bu tesislerde bakım gören toplam yaşlı sayısı sadece 30.668. Huzurevi hizmetleri veren kuruluşların büyük çoğunluğu özel sektöre ait. Yüzde 59'u özel (272), yüzde 37'si (169) ise Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na bağlı. Bakanlık huzurevlerindeki yaşlı sayısı yaklaşık 14 bin iken, 2023'de 17,5 bin kişiye ulaştı. Huzurevlerinin mevcut kapasitesinin yüzde 78'i dolu.¹⁶

11 TÜİK (2025). İstatistiklerle Yaşlılar 2024.

12 TÜİK (2024). İstatistiklerle Yaşlılar 2023. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=istatistiklerle-yasli-lar-2023-53710&dil=1> ; TÜİK (2024) Türkiye Yaşlı Profili Araştırması 2023 <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turkiye-Yasli-Profil-Arastirmasi-2023-53809>

13 TÜİK. (2024). Türkiye Yaşlı Profili Araştırması 2023.

14 Bkz: TÜİK (2025). İstatistiklerle Yaşlılar 2024. Tablo-20 Yaş grubu ve cinsiyete göre evde bakım desteğine ihtiyaç duyan yaşlılar,

15 TÜSİAD (2025) Yaşlılık Politikaları Araştırması: Demografik Dönüşüm ve İhtiyaçlar, s. 51.

16 Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (Aralık 2024) Aylık İstatistik Bülteni, <https://www.aile.tr/sgbd/istatistik-sayfaları/aylik-istatistik-bulteni/> (Yaşlı Bakım Kuruluşlarından Kast edilenler, Huzurevi, Özel Huzurevi, Yaşlı Yaşamevi, Gündüzlü Bakım ve Yaşlı Yaşam Merkezi, ve Diğer bakanlıklar ve yerel yönetimlere bağlı huzurevleridir); TÜSİAD (2025) Yaşlılık Politikaları Araştırması: Demografik Dönüşüm ve İhtiyaçlar, s. 53.

Huzurevlerinde Huzur Yok

Türkiye kiralık konut fiyatlarındaki yıllık artışın %47 civarında olduğu bir zaman aralığının sonunda (29.8.2024)¹⁷, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Eylül ayından itibaren huzurevlerinde zamlı tarifeye geçti ve aylık konaklama ücretlerinde çok ciddi artışlar oldu:

Oda Türü	Önceki Fiyat (₺)	Yeni Fiyat (₺)	Zam Oranı (%)
Tek kişilik oda	3551	10652	199,97
Çift kişilik oda (kişi başı)	3110	9331	200,03
Süit oda (çift)	4834	17336	258,63
Süit oda (tek kişi)	4437	13309	199,95

Kaynak: <https://www.gazeteduvar.com.tr/huzurevlerine-yuzde-300den-fazla-zam-haber-1718471>

Bütün bu mevcut tablo karşısında, 2018'de %61 olan mutlu yaşlı birey oranının, 2023'te %56'ya gerilemesi tesadüf değildir.¹⁸

17 Endeksa (2024). Türkiye Kiralık Konut Fiyat Endeksi – Ağustos 2024 Verisi. <https://www.endeksa.com/tr/analiz/turkiye/endeks/kiralik/konut>

18 TÜSİAD (2025) Yaşlılık Politikaları Araştırması: Demografik Dönüşüm ve İhtiyaçlar, s. 65.

Onurlu Yaşam Koşulları için Öneriler

- Sosyal koruma kapsamında emekli/yaşlı, dul/yetim ve engelli/malul maaşları iyileştirilmelidir.
- Sosyal güvencesi olmayan yaşlıların sağlık hizmetleri için hukuki düzenlemeler yapılmalıdır.
- Tek başına yaşayan yaşlılar için sosyal konut kontenjanı oluşturulmalıdır.
- Emekli kiracılar için kentsel dönüşüm bölgelerinde kiracı koruma fonu kurulmalıdır.
- Belediyelerin yaşlılara yönelik kiralık konut desteği (ör. kira desteği + ev sahibiyle arabuluculuk) yaygınlaştırılmalıdır.
- Tek başına yaşayan yaşlılar için muhtarlıkların, belediyelerin ve merkezi bürokrasinin koordine olduğu düzenli ziyaret programları oluşturulmalıdır.
- Mobil evde bakım ekipleri evde bakım-evde sağlık hizmetleri yaygınlaştırılmalıdır.
- Yeni huzurevleri açılırken bölgesel nüfus yoğunluğuna göre planlama yapılmalıdır.
- 65+ yaş grubuna özel yoksulluk, barınma ve sağlık hizmetine, sosyal yardımlara erişimde Eurostat ve OECD ile karşılaştırmalı göstergeler kamu kurumları tarafından takip edilmeli ve politika kararlarına entegre edilmelidir.

açıkalan

DERİN
YOKSULLUK
AĞI

